

Ljubljana, 4. julij 2016

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE **Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**

g. Tomaž Lisec, predsednik

ZADEVA: ZAHTEVA ZA SKLIC NUJNE SEJE ODBORA ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke zahteva, da se na podlagi drugega odstavka 48. člena, v povezavi z 32. členom Poslovnika DZ, skliče nujna seja Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, z obravnavo naslednje točke:

Sporno podaljšanje dovoljenja za uporabo pesticida glifosat

I. Obrazložitev:

Evropska komisija je za 18 mesecev podaljšala dovoljenje za uporabo spornega pesticida glifosat, čeprav članice unije niso dosegle potrebne večine za tak korak. Trenutno dovoljenje za ta najbolj uveljavljeni pesticid v kmetijstvu, ki pa naj bi bil po nekaterih opozorilih rakotvoren, se je izteklo v četrtek, 30.6.2016.

Članice unije kljub večkratnim poskusom niso dosegle kvalificirane večine za podporo 12- do 18-mesečnemu podaljšanju dovoljenja za uporabo spornega pesticida, zato je končna odločitev padla na komisijo.

Neuradno sta Francija in Malta glasovali proti podaljšanju. Sedem držav, med njimi Nemčija, Italija in Avstrija, so se glasovanja vzdržale. 19 držav, med katerimi naj bi bila tudi Slovenija, so predlog komisije podprle.

Evropska komisija se je zdaj odločila, da bo dovoljenje podaljšala do konca 2017, v vmesnem obdobju pa naj bi Evropska agencija za kemikalije (Echa) objavila mnenje o morebitni rakotvornosti glifosata. Odločitev za podaljšanje je v torek, 28.6.2016 ob robu zasedanja ministrov za kmetijstvo razkril pristojni komisar za zdravje Vytenis Andriukaitis.

Okoli uporabe glifosata obstajajo različna mnenja. Kritiki opozarjajo na morebitno rakotvornost herbicida, ki je najpogosteje uporabljen herbicid v kmetijstvu, gozdarstvu in vrtnarstvu.

Glifosat (N-(fosfonometil)glicin) je sistemski herbicid širokega spektra, ki se uporablja za uničevanje plevela, predvsem letnega širokolistnega plevela in trave. Herbicid je leta 1970 odkril kemik John E. Franz, zaposlen v podjetju Monsanto. Monsanto je herbicid dal na trg leta 1970 pod imenom Roundup.

Glifosat so kmetje hitro sprejeli, še toliko bolj, ko je Monsanto ponudil proti glifosatu odporna semena, ki naj bi pridelovalcem omogočila uničevati plevel brez škode za pridelek.

Glifosat deluje kot herbicid, ker v rastlinah zavira encim, vpleten v sintezo aromatskih aminokislin tirozina, triptofana in fenilalanina. Absorbira se skozi listje in minimalno skozi korenine, nato pa se prenaša na točke, kjer rastlina raste. Zaradi tega načina delovanja učinkuje samo na aktivno rastoče rastline; kot herbicid pred vznikom ni uspešen. Nekatere rastline so z genskim inženirstvom naredili neobčutljive za glifosat. Pri tako prilagojenih rastlinah lahko kmetje glifosat uporabljajo za uničevanje plevela tudi potem, ko je posejana kultura že vznikla. Gensko spremenjena soja je bila prvi tak pridelek. Pojav odpornosti proti glifosatu pri nekaterih vrstah plevela sicer postaja problem z vse večjo ceno: zaradi intenzivne uporabe v kmetijstvu je proti glifosatu odpornih že več kot 200 vrst plevela.

Glifosat (in pripravki na njegovi osnovi - kot je Roundup) je široko uporabljen pesticid v številnih državah, vendar obstajajo pomisleki glede vpliva na ljudi in na okolje. Številne zakonodajne in znanstvene ocene so ugotovljale relativno toksičnost glifosata kot herbicida. Tako je npr. nemški Zvezni inštitut za oceno tveganj (Bundesinstitut für Risikobewertung) leta 2013 objavil toksikološko študijo, v kateri navaja, da so »dostopni podatki protislovni in še zdaleč niso prepričljivi«, kar se nanaša na korelacijo med izpostavljenostjo pripravkom na osnovi glifosata in tveganjem za različne vrste raka, kot je na primer ne-Hodgkinov limfom (NHL). Metaanaliza, objavljena leta 2014, je ugotovila povečano tveganje za NHL pri delavcih, ki so izpostavljeni pripravkom glifosata. Marca 2015 je Mednarodna agencija za raziskave raka Svetovne zdravstvene organizacije na temelju epidemioloških raziskav, poskusov na živalih in poskusov in vitro glifosat razvrstila med snovi, ki so »verjetno rakotvorne za ljudi« (kategorija 2A).

II. Predlagatelji nujne seje Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlagamo, da na nujno sejo odbora povabite:

- mag. Dejana Židana, ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- predstavnika Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije
- predstavnika Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij pri Gospodarski zbornici Slovenije,
- predstavnika Sindikat kmetov Slovenije,
- predstavnika Zveze združenj ekoloških kmetov Slovenije,
- predstavnika Slovenskega združenje za integrirano pridelavo zelenjave,
- predstavnika Kmetijskega inštituta Slovenije
- predstavnika Inšpektorata RS za kmetijstvo in okolje
- predstavnika Uprave RS za varno hrano
- predstavnike Biotehniške fakultete
- predstavnike Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede

III. Odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlagamo, da po opravljeni razpravi sprejme naslednje sklepe:

1. Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se je seznanil z odločitvijo Evropske komisije, da se dovoljenje za uporabo glifosata podaljša do konca 2017.
2. Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se je seznanil z mnenjem in delovanjem Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS glede podaljšanja dovoljenja za uporabo glifosata.
3. Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano nalaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da v roku šestih mesecev pripravi gradivo glede uporabe pesticidov v Sloveniji, ki bo podlaga za razpravo na Odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Priloga:

- http://www.24ur.com/specialno/nega_in_zdravje/bruselj-bo-podaljsal-dovoljenje-za-glifosat.html
- <http://www.delo.si/novice/okolje/glifosat-pod-drobnogledom-manj-plevela-vec-raka.html?iskalnik=M.%20K.,%20Vikend>
- <http://www.rtvsllo.si/okolje/zatiralec-plevela-ki-je-verjetno-rakotvoren-bo-se-vsaj-sedem-let-v-uporabi/390997>

Vodja poslanske skupine,
Jože Tanko